

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Запорізької обласної ради

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ
«МОНІТОРИНГОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ»
(за вимогами кредитно-модульної системи)

Освітній рівень: 0101 – педагогічна освіта
Науково-методичний напрям: післядипломна педагогічна освіта
Статус курсу: фаховий

Запоріжжя 2010

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Комунального закладу
«Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
протокол № 5 від 29 вересня 2009 р.

Рекомендовано Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки України як навчальна програма для вчителів, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, організаторів післядипломної педагогічної освіти та слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників від 23.12.2009 р. лист № 1.4/18–5162

Рецензенти:

Єльнікова Г.В., доктор педагогічних наук, професор,
декан факультету менеджменту та психології ДВНЗ
«Університет менеджменту освіти» АПН України.

Горбань О.М., доктор фізико-математичних наук, професор,
перший проректор Класичного приватного університету.

Укладач: В.М. Приходько кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з питань моніторингу якості освіти та зовнішнього тестування Комунального закладу «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Програма складена відповідно до вимог рішення підсумкової колегії Міністерства освіти і науки України від 26.08.2008 р. протокол № 9/1-2 і висвітлює питання моніторингових досліджень якості освіти, а також проблеми якості освіти як об'єкта і предмета моніторингових досліджень.

Пояснювальна записка

Сьогодні оцінка якості освіти стала одним із найважливіших показників, за якими визначається ефективність функціонування системи освіти будь-якої держави, а популярність моніторингу як засобу дослідження та оцінювання будь-якого об'єкта чи системи зростає в усьому світі з року в рік.

В Україні склалася певна система закладів післядипломної педагогічної освіти, перед якими стоїть завдання вдосконалити і підвищити якість надання освітніх послуг, забезпечити відповідність змісту післядипломної педагогічної освіти вимогам сучасної школи. Зокрема, забезпечити підготовку педагогічних працівників до проведення моніторингових досліджень, зовнішнього незалежного оцінювання та запровадження тестових технологій у навчально-виховний процес.

Саме тому інститутам післядипломної педагогічної освіти МОН України дало доручення включити в навчальні плани перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних працівників спецкурс «Моніторингові дослідження якості освіти», а відповідним установам – розробити галузевий стандарт для підготовки фахівців за спеціалізацією «Освітні вимірювання».

Моніторингові дослідження якості освіти як навчальний предмет – це дидактично обґрунтована система знань, умінь і навичок, відібраних з педагогічної науки, що мають спеціальний характер і відповідають меті післядипломної освіти фахівців певної категорії. Як педагогічна дисципліна моніторинг якості освіти вивчає природу і генезис дослідної діяльності з позиції кваліметрично-управлінського підходу, включаючи психолого-педагогічні, соціальні, особисті фактори.

Мета й завдання навчального курсу

Головна мета спецкурсу полягає у формуванні готовності вчителів, керівників загальноосвітніх та вищих навчальних закладів до здійснення моніторингових досліджень, укріпленні та розвитку умінь і навичок викладацької діяльності.

Основне завдання нового навчального курсу полягає в оволодінні аналітичними, креативними, організаторськими, інформаційними, комунікативними, кваліметричними вміннями і навичками моніторингового дослідження.

Слухачі повинні знати: сутність, зміст, методи, функції, засоби, принципи, умови моніторингових досліджень якості освіти; оволодіти організаторськими, комунікативними, інформаційними, управлінськими, аналітичними вміннями та навичками.

Міждисциплінарні зв'язки

Курс Моніторингові дослідження якості освіти тісно пов'язаний з такими фундаментальними дисциплінами, як «Філософія», «Кваліметрія», «Аксіологія», «Педагогіка», «Психологія», «Моделювання і методи теорії вимірювань», «Державне управління», а також з навчальними курсами: «Ефективні методи організації навчально-пізнавальної діяльності», «Проблемно-пошуковий підхід до вивчення природничо-математичних дисциплін».

Навчальний план та програма спецкурсу «Моніторингові дослідження якості освіти»

Назва модуля та теми	Вид занять	
	Лекційні	Практико-дослідні
Модуль 1. Моніторинг як стиль сучасного наукового мислення і дослідження якості освіти	8	4
Тема 1. Змістовна сутність моніторингу	2	2
Тема 2. Принципи моніторингових досліджень	2	2
Тема 3. Функції моніторингу	2	
Тема 4. Міжнародний досвід моніторингових досліджень	2	

Модуль 2. Якість освіти як об'єкт і предмет моніторингового дослідження	6	6
Тема 1. Базові поняття якості освіти	2	2
Тема 2. Інформаційне забезпечення моніторингу якості освіти	2	
Тема 3. Етапи проведення моніторингового дослідження	2	
Тема 4. Евристичні методи підготовки та здійснення моніторингових досліджень якості освіти		4

Всього годин: 24

Лекційних: 14

Практико-дослідних: 10

Форма контролю: залік

Зміст курсу

Відповідно до вимог кредитно-модульної системи навчальна програма курсу складається з двох модулів по 12 годин кожний.

Модуль 1. Моніторинг як стиль сучасного наукового мислення і дослідження якості освіти (12 год.) (8/4)

Тема 1. Змістовна сутність моніторингу 4 год. (2/2)

Поняття моніторингу. Тлумачення поняття «моніторинг» у сучасній педагогічній літературі і освітянській практиці. Мета й завдання моніторингу. Суб'єкти та об'єкти моніторингу. Моніторинг і педагогічна діагностика. Дефініції щодо поняття «дослідження» (дії, наукове, польове, пілотажне (пробне), соціологічне).

Література:

1. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій) / Г.В. Єльнікова. – Х.: Основа, 2004. – 128 с. – (Серія «Бібліотека журналу “Управління школою”»; Вип. 3 (15)).

2. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід / О.І. Локшина // Педагогіка і психологія. – К., 2003. – № 38. – С. 108–116.

3. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти / О.І. Ляшенко // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1(46). – С. 5–12.

4. Моніторинг стандартів освіти / [за ред. А. Тайджмана і Т.Н. Послтвейта]. – Львів: Літопис, 2003. – 328 с.

5. Одерій Л.П. Кваліметрія вищої освіти: методологія та інструментарій : монографія / Л.П. Одерій. – К.: МКА : ІЗМН, 1996. – 264 с.

6. Оцінювання якості роботи школи: Порадник. – Львів: ЛМГО «Інститут політехнічних технологій», 2001. – 102 с.

7. Полякова Г.А. Використання кваліметричного підходу та освітнього моніторингу в управлінні навчальним процесом / Г.А. Полякова // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 2002. – № 12. – С. 23–26.

Тема 2. Принципи моніторингових досліджень (4 год.) (2/2)

Узгодженості. Об'єктивності. Систематичності. Безперервності та тривалості. Своєчасності. Перспективності. Прогностичності. Рефлексивності. Гуманістичної спрямованості. Відкритості й оперативності. Конгруентності.

Загальні принципи управління моніторинговими дослідженнями:

а) суспільно-політичні (законності, демократизму, детермінованості управління, гласності);

б) державно-управлінської діяльності (принципи професійної компетентності; відповідності методів, форм, стадій їх функціям та організації; інформаційної достатності; особистої відповідальності державних службовців за результати управлінського впливу та деякі інші, що належать до управлінського процесу).

Структурні принципи у контексті механізму державно-громадського управління якістю загальної середньої освіти: а) структурно-цільові (єдності цілей, системності,

взаємодоповнюваності, цілеспрямованості й критеріальності, підпорядкованості цілей у їх ієрархії); б) структурно-функціональні принципи (науковості; випереджального розвитку теорії щодо практики; забезпечення фінансово-економічної стабільності; відповідності потребам і запитам об'єктів та суб'єктів освітнього процесу); в) структурно-функціональні принципи (цілісності системи управління; розподілу компетентностей та ієрархічної узгодженості загальних і цільових функцій, ефективності організаційної структури); г) структурно-процесуальні принципи (адаптованості, систематичності оцінювання та встановлення багатоканального зворотного зв'язку).

Література:

1. Єльнікова Г.В. Моніторинг діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г.В. Єльнікова // Управління школою. – 2002. – № 8. – С. 21–25.

2. Лукіна Т. Моніторинг в освіті. Створення та функціонування системи моніторингу якості освіти / Т. Лукіна // Управління освітою. – 2005. – № 4(100). – С. 1–15.

3. Касьянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Касьянова; Волобуєва Т.Б. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва // Управління школою. – 2004. – Вип. 1 (13).

4. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу: навч.-метод. посіб. Для вчителя / В.М. Приходько. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).

5. Тюленев-Лисовик Л.П. Принципы самоорганизации и дескрипология / Л.П. Тюленев-Лисовик. – К.: Феникс, 2008. – 320 с.

6. Майоров А.Н. Элементы педагогического мониторинга и региональных стандартов в управлении / А.Н. Майоров, Л.Б. Сахарчук, А.В. Сотов. – СПб., 1992. – 78 с.

Тема 3. Функції моніторингу (2 год.)

Аналітична. Активізуюча. Виховна. Кваліметрична. Корекційна. Інформативна. Моделююча. Проектна. Управлінська. Акмеологічна. Формувальна. Технологічна. Методична.

Література:

1. Єльнікова Г.В. Моніторинг діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г.В. Єльнікова // Управління школою. – 2002. – № 8. – С. 21–25.

2. Лукіна Т. Моніторинг в освіті. Створення та функціонування системи моніторингу якості освіти / Т. Лукіна // Управління освітою. – 2005. – № 4(100). – С. 1–15.

3. Мармаза О.І. Стратегічний менеджмент: траєкторія успіху / О.І. Мармаза. – Х.: Основа, 2006. – 160 с. – (Б-ка ж-лу «Управління школою». Вип. 12(48)).

4. Маслікова І.В. Моніторингова система освітнього менеджменту / І.В. Маслікова. – Х.: Основа, 2005. – 144 с. – (Б-ка ж-лу // Управління школою. Вип. 10(34)).

5. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу: навч.-метод. Посіб. Для вчителя / В.М. Приходько. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).

Тема 4. Міжнародний досвід моніторингових досліджень (2 год.)

Історія становлення моніторингових досліджень. Етапи розвитку моніторингових досліджень. Моніторинг і тестування.

Література:

1. Гриневич Л. Упровадження зовнішнього оцінювання в Україні: реалії та перспективи / Л. Гриневич // Вісник. Тестування і моніторинг в освіті. – 2005. – № 1. – С. 4–5.

2. Локшина О. Моніторинг якості освіти: досягнення та українські перспективи / О. Локшина // Моніторингові дослідження як інформаційна база в системі управління якістю освіти / матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Луцьк: Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2005. – С. 21–26.

3. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу : навч.-метод. Посіб. Для вчителя / В.М. Приходько. – Х. : Основа : Тріада+, 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).

Модуль 2. Якість освіти як об'єкт і предмет моніторингового дослідження (12 год) (6/6).

Тема 1. Базові поняття якості освіти 4 год. (2/2).

Якість. Кількість. Міра. Номінал. Сутність. Оцінка. Соціальні властивості: статус, кваліфікація, престиж, освіта. Компоненти структури якості освіти. Моніторинг якості освіти як інструмент управління освітою. Моніторинг навчальної, виховної і управлінської діяльності: спільне і відмінне.

Література:

1. Барна М. Шкільний моніторинг як засіб якісних змін в освіті / М. Барна // Управління освітою. – 2001. – № 3. – С. 6–7.

2. Булах І.Є. Поняття якості в освіті // Система моніторингу та оцінювання якості освіти : програма розвитку Організації об'єднаних націй, UNDP/ПРООН / [під ред. І.Є. Булах]. – К., 2002. – С. 8.

3. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: монографія / Г.В. Єльнікова. – К.: ДАККО, 1999. – 303 с.

4. Клокар Н.І. Управління обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти. – К., 2004. – 216 с.

5. Кулемин Н.А. Кваліметрический мониторинг в системе общего образования / Н.А. Кулемин // Педагогика. – 2001. – № 3. – С. 16–20.

6. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід / О.І. Локшина // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 38. – С. 108–116.

7. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т.О. Лукіна. – К.: «Шкіл-світ» вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.

8. Касьянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Касьянова; Волобуєва Т.Б. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва // Управління школою. – 2004. – Вип. 1 (13).

9. Оцінювання якості роботи школи: Порадник. – Львів: ЛМГО «Інститут політехнічних технологій», 2001. – 102 с.

10. Рябова З.В. Моніторинг розвитку навчальної діяльності учнів 6–7-річного віку (управлінський аспект): автореф. дис. ... канд. пед. наук 13.00.01 / З.В. Рябова. – К., 2004. – 20 с.

11. Шишов С.Е. Школа: мониторинг качества образования / С.Е. Шишов, В.А. Кальней. – М.: Российское пед.общ-во, 2000. – 320 с.

Тема 2. Інформаційне забезпечення моніторингу якості освіти (2 год.).

Дані й інформація. Класи інформації. Ознаки інформації (змістовна, організаційна, функціональна, рівнева). Вимоги до інформації: точність, чіткість, своєчасність (оперативність), повнота, доступність, корисність). ІСОД (інтегрована система обробки даних).

Література:

1. Григораш В.В. Директору про аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища / В.В. Григораш // Управління школою: наук.-метод. журнал. – 2006. – № 36 (156). – С. 2–11.

2. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: навч. посіб. / Г.А. Дмитренко – К.: ІЗМН. – 1996. – 140 с.

3. Єльнікова Г.В. Освітній моніторинг в управлінні загальною середньою освітою / Г.В. Єльнікова // Наша школа: наук.-метод. журнал. – 2000. – № 4. – С. 33–37.

4. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій) / Г.В. Єльнікова. –

Х.: Основа, 2004. – 128 с. – (Серія «Бібліотека журналу “Управління школою”»; Вип. 3 (15)).

5. Лукіна Т. Моніторинг в освіті. Створення та функціонування системи моніторингу якості освіти / Т. Лукіна // Управління освітою. – 2005. – № 4 (100). – С. 1–15.

6. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу: навч.-метод. Посіб. для вчителя / В.М. Приходько. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).

Тема 3. Етапи проведення моніторингового дослідження (2 год.)

Цілепокладання та планування дослідження. Розробка інструментарію дослідження. Проведення дослідження. Збір та обробка результатів. Аналіз та інтерпретація результатів дослідження. Розробка рекомендацій для прийняття конкретних рішень.

Література:

1. Безрукова В.С. Директору об исследовательской деятельности школы / В.С. Безрукова. – М., 2002. – 160 с.

2. Боднар О. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу / О. Боднар // Директор школи. Україна. – 2005. – № 6–7. – С. 4–11.

3. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання у школі / В.І. Бондар. – К.: ФАДА: ЛТД, 2000. – 191 с.

4. Буркіна Н.С. Модель моніторингу підготовки учнів / Н.С. Буркіна, Т.О. Лукіна // Шкільний світ. – 2001. – № 9 (89). – С. 2–8.

5. Дмитренко Г.А. Цільове управління: вимірювання результативності діяльності учнів і педагогів: навч.-метод. посіб. / Г.А. Дмитренко. – К.: УПКККО, 1996. – 84 с.

6. Єльнікова Г.В. Моніторинг діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г.В. Єльнікова // Управління школою. – 2002. – № 8. – С. 21–25.

7. Калініна Л.М. Технологія інформаційного управління закладом освіти / Л.М. Калініна. – Х.: Основа, 2005. – 160 с. – (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 12 (36)).

8. Кальней В.А. Технологія моніторингу якості навчання в системі «учитель-ученик»: метод. посіб. для учителя / В.А. Кальней, С.Е. Шишов. – М.: Пед. Общество России, 1999. – 75 с. (Дидактика-2000).

9. Кулемин Н.А. Кваліметрический мониторинг в системе общего образования / Н.А. Кулемин // Педагогика. – 2001. – № 3. – С. 16–20.

10. Моніторинг стандартів освіти / [за ред. А. Тайджмана і Т.Н. Послтвейта]. – Львів: Літопис, 2003. – 328 с.

11. Одерій Л.П. Кваліметрія вищої освіти: методологія та інструментарій: монографія / Л.П. Одерій. – К.: МКА: ІЗМН, 1996. – 264 с.

12. Система моніторингу та оцінювання якості освіти: науково-методичне видання: програма розвитку Організації Об'єднаних Націй, UNDP/ ПРООН/ [під ред. І.Є. Булах]. – К., 2002. – 139 с.

Тема 4. Евристичні методи підготовки та здійснення моніторингових досліджень якості освіти (4 год.) (0/4).

Класифікація евристичних методів за видом діяльності. Зміст евристичних методів (аналогії, Квінтіліана, ліквідації безвихідних ситуацій, рейфреміну, реконструкції, синектики). Методи управління персоналом. Вербальне діяння. Переконавання. Натяк. Метод перемикування. Перерозподіл завдань, ролей, повноважень. Стимулювання. Мотивації. Метод аналогії (Едіссона), АВВІЗ; фокальних об'єктів; гірлянд випадковостей і асоціацій. Методи обробки результатів дослідження. Педагогічна кваліметрія і квалітологія. Тестова кваліметрія – відмінність тестів від інших засобів оцінювання системи і процесів в освіті. Кореляційні матриці. Коефіцієнт рангової кореляції Кендела, коефіцієнт парної кореляції Пірсона. Школа успішності навчання. Аналіз результатів. Метод Менделла, Меттчета, «ТІЛМАГ».

Тренінг-марафон: коучінг, освітній менеджмент, управління освітнім процесом і закладами освіти, технології комунікації, ефективного впливу, рейтингова система оцінювання.

Нормативно-правове забезпечення системи моніторингу якості освіти.

Література:

1. Глас Д. Статистические методы в педагогике и психологии / Д. Глас, Д. Стенли. – М., 1976. – 380 с.
  2. Гончаренко С.У. Методика як наука / С.У. Гончаренко. – Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000. – 30 с.
  3. Клокар Н.І. Управління обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти / Н.І. Клокар. – К., 2004. – 216 с.
  4. Лунячек В.Е. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / В.Е. Лунячек. – Х.: Основа, 2004. – 96 с.
  5. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти / О.І. Ляшенко // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1 (46). – С. 5–12.
  6. Касьянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Касьянова; Волобуєва Т.Б. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва // Управління школою. – 2004. – Вип. 1 (13).
  7. Одерій Л.П. Кваліметрія вищої освіти: методологія та інструментарій: монографія / Л.П. Одерій. – К.: МКА: ІЗМН, 1996. – 264 с.
  8. Система моніторингу та оцінювання якості освіти: науково-методичне видання: програма розвитку організації об'єднаних націй, UNDP/ ПРООН/ [під ред. І.Є. Булах]. – К., 2002. – 139 с.
- Література до спецкурсу:**
1. Барна М. Шкільний моніторинг як засіб якісних змін в освіті / М. Барна // Управління освітою. – 2001. – № 3. – С. 6–7.
  2. Безрукова В.С. Директору об исследовательской деятельности школы / В.С. Безрукова. – М., 2002. – 160 с.
  3. Боднар О. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу / О. Боднар // Директор школи. Україна. – 2005. – № 6–7. – С. 4–11.
  4. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання у школі / В.І. Бондар. – К.: ФАДА: ЛТД, 2000. – 191 с.
  5. Булах І.Є. Поняття якості в освіті / І.Є. Булах // Система моніторингу та оцінювання якості освіти: наук.-метод. видання / програма розвитку Організації Об'єднаних Націй, UNDP/ПРООН. – К., 2002. – С. 8.
  6. Буркіна Н.С. Модель моніторингу підготовки учнів / Н.С. Буркіна, Т.О. Лукіна // Шкільний світ. – 2001. – № 9 (89). – С. 2–8.
  7. Глас Д. Статистические методы в педагогике и психологии / Д. Глас, Д. Стенли. – М., 1976. – 380 с.
  8. Гончаренко С.І. Методика як наука / С.І. Гончаренко. – Хмельницький: Вид-во ХГПК, 2000. – 30 с.
  9. Григораш В.В. Директору про аналіз зовнішнього і внутрішнього середовища / В.В. Григораш // Управління школою: наук.-метод. Журнал. – № 36 (156). – 2006. – С. 2–11.
  10. Гриневич Л. Упровадження зовнішнього оцінювання в Україні: реалії та перспективи // «Вісник. Тестування і моніторинг в освіті». – № 1. – 2005. – С. 4–5.
  11. Дмитренко Г.А. Стратегічний менеджмент: цільове управління освітою на основі кваліметричного підходу: навч. Посіб. / Г.А. Дмитренко. – К.: ІЗМН, 1996. – 140 с.
  12. Дмитренко Г.А. Цільове управління: вимірювання результативності діяльності учнів і педагогів: навч.-метод. посіб. / Г.А. Дмитренко. – К.: УПКСКО, 1996. – 84 с.
  13. Дмитрук О. Діагностування навченості учнів у контексті моніторингу якості роботи школи шляхом її самооцінки / О. Дмитрук // Педагогічна думка. – 2005. – № 1. – С. 55–61.

14. Єльнікова Г.В. Моніторинг діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г.В. Єльнікова // Управління школою. – 2002. – № 8. – С. 21–25.
15. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: монографія / Г.В. Єльнікова. – К.: ДАККО, 1999. – 303 с.
16. Єльнікова Г.В. Освітній моніторинг в управлінні загальною середньою освітою // Наша школа: наук.-метод. журнал / Г.В. Єльнікова. – 2000. – № 4. – С. 33–37.
17. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (курс лекцій) / Г.В. Єльнікова. – К.: ЦППО АПН України, 2003. – 133 с.
18. Єльнікова Г.В. Основи адаптивного управління (тексти лекцій) / Г.В. Єльнікова. – Х.: Основа, 2004. – 128 с. – (Серія «Бібліотека журналу «Управління школою»; Вип. 3 (15)).
19. Калініна Л.М. Технологія інформаційного управління закладом освіти / Л.М. Калініна. – Х.: Основа, 2005. – 160 с. – (Б-ка журн. «Управління школою»; Вип. 12(36)).
20. Кальней В.А. Технология мониторинга качества обучения в системе «учитель-ученик»: метод. пособ. для учителя / В.А. Кальней, С.Е. Шишов. – М.: Пед. Общество России, 1999. – 75 с. (Дидактика-2000).
21. Касьянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Касьянова. – Харків: Основа, 2005. – 96 с.
22. Клокар Н.І. Управління обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти / Н.І. Клокар. – К., 2004. – 216 с.
23. Кремень В. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти / В. Кремень. – К., 2005. – 448 с.
24. Кулемин Н.А. Квалиметрический мониторинг в системе общего образования / Н.А. Кулемин // Педагогика. – 2001. – № 3. – С. 16–20.
25. Локшина О. Моніторинг якості освіти: досягнення та українські перспективи / О. Локшина // Моніторингові дослідження як інформаційна база в системі управління якістю освіти / матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Луцьк: Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти, 2005. – С. 21–26.
26. Локшина О. Стандартизоване оцінювання навчальних досягнень учнів: світові підходи / О. Локшина // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 4.
27. Локшина О.І. Моніторинг якості освіти: світовий досвід / О. Локшина // Педагогіка і психологія. – 2003. – № 38. – С. 108–116.
28. Лукіна Т. Моніторинг в освіті. Створення та функціонування системи моніторингу якості освіти / Т. Лукіна // Управління освітою. – 2005. – № 4 (100). – С. 1–15.
29. Лукіна Т.О. Моніторинг якості освіти: теорія і практика / Т.О. Лукіна. – К.: «Шкіл-світ» Вид. Л. Галіцина, 2006. – 128 с.
30. Лунячек В.Е. Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні загальноосвітнім навчальним закладом / В.Е. Лунячек. – Х.: Основа, 2004. – 96 с.
31. Ляшенко О.І. Якість освіти як основа функціонування й розвитку сучасних систем освіти / О.І. Ляшенко // Педагогіка і психологія. – 2005. – № 1 (46). – С. 5–12.
32. Мармаза О.І. Стратегічний менеджмент: траєкторія успіху / О.І. Мармаза. – Х.: Основа, 2006. – 160 с. – (Б-ка журн. «Управління школою». Вип. 12(48)).
33. Маслікова І.В. Моніторингова система освітнього менеджменту / І.В. Маслікова. – Х.: Основа, 2005. – 144 с. – (Б-ка // Управління школою. Вип. 10 (34)).
34. Михеев В.И. Моделирование и методы теории измерений в педагогике: науч.-метод. пособ. для педагогов-исследователей, математиков, аспирантов и научных работников, занимающихся вопросами методики пед. исследований / В.И. Михеев. – М.: Высш. шк., 1987. – 200 с.
35. Касьянова О.М. Моніторинг в управлінні навчальним закладом / О.М. Касьянова; Волобуєва Т.Б. Управлінський супровід моніторингу якості освіти / Т.Б. Волобуєва //

Управління школою. – 2004. – Вип. 1 (13).

36. Моніторинг стандартів освіти / [за ред. А. Тайджмана і Т.Н. Послтвейта]. – Львів: Літопис, 2003. – 328 с.

37. Одерій Л. П. Кваліметрія вищої освіти: методологія та інструментарій: монографія / Л.П. Одерій. – К. / МКА: ІЗМН, 1996. – 264 с.

38. Оцінювання якості роботи школи: Порадник. – Львів: ЛМГО «Інститут політехнічних технологій», 2001. – 102 с.

39. Полякова Г.А. Використання кваліметричного підходу та освітнього моніторингу в управлінні навчальним процесом / Г.А. Полякова // Комп'ютер в школі та сім'ї. – 2002. – № 12. – С. 23–26.

40. Приходько В.М. Моніторинг якості освіти і виховної діяльності навчального закладу: навч.-метод. посіб. для вчителя / В.М. Приходько. – Х.: Основа: Тріада+, 2007. – 144 с. – (Серія «Адміністратору школи»).

41. Рябова З.В. Моніторинг розвитку навчальної діяльності учнів 6–7-річного віку (управлінський аспект) / автореф. дис. ... канд. пед.наук 13.00.01 / З.В. Рябова. – К., 2004. – 20 с.

42. Севрук А. Моніторинг как технология информационного обеспечения качества образования / А. Севрук // Стандарты и мониторинг в образовании. – 2002. – № 3. – С. 35–40.

43. Система моніторингу та оцінювання якості освіти: науково-методичне видання / програма розвитку організації об'єднаних націй, UNDP/ ПРООН / [під ред. І.Є. Булах]. – К., 2002. – 139 с.

44. Строкова Т.А. Моніторинг качества образования школьников / Т.А. Строкова // Педагогика. – 2003. – № 7. – С. 61–66.

45. Тюленев-Лисовик Л.П. Принципы самоорганизации и дескрипология / Л.П. Тюленев-Лисовик. – К.: Феникс, 2008. – 320 с.

46. Шведова С.М. Моніторинг як науково-практичний феномен / С.М. Шведова // Управління школою. – 2004. – № 36 (84). – С. 5–8.

47. Шишов С.Е. Школа:моніторинг качества образования / С.Е. Шишов, В.А. Кальней. – М.: Российское пед. общ-во, 2000. – 320 с.

48. Майоров А.Н. Элементы педагогического мониторинга и региональных стандартов в управлении / А.Н. Майоров, Л.Б. Сахарчук, А.В. Сотов. – СПб., 1992. – 78 с.

49. Якісна освіта: молодь, виклики, тенденції та пріоритети. Міжнародна конференція з освіти. Женева, вересень 2004 р., 47 сесія ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibe.unesco.org/international/ICE47/English>.

ОРІЄНТОВНІ ПРОГРАМИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ
Орієнтовна програма організації та проведення моніторингу якості освітньої діяльності ЗНЗ
у Запорізькій області

Рівень	Суб'єкти	Зміст роботи	Термін	Відповідальна особа	Очікувані результати
Регіональний	обл. УОН	<ol style="list-style-type: none"> Створення нормативної бази щодо проведення моніторингових досліджень в області. Використання розроблених кваліметричних моделей для створення банку даних про рівень якості освітньої діяльності ЗНЗ та для атестації навчальних закладів освіти. Визначення середньовиваженої оцінки навчальних досягнень учнів кожного району за результатами проведення ЗНО, для її подальшого зіставлення з результати моніторингових досліджень, з метою усунення суб'єктивізму. За результатами моніторингових досліджень та усередненими даними ЗНО видає інформаційні матеріали. Оприлюднення результатів досліджень, залучення громадськості до їх обговорення. Забезпечення доступності результатів моніторингу якості освіти всім верствам населення, особливо в сільській місцевості. Створення матеріальної бази, виділення штатних одиниць для філій Центру моніторингу якості освіти та зовнішнього тестування на базі районних відділів освіти області 	<p>За необхідністю</p> <p>За необхідністю</p> <p>Червень</p> <p>Серпень</p> <p>Протягом року</p> <p>За можливості</p>		<ol style="list-style-type: none"> Ознайомлення з результатами моніторингового дослідження широких кіл громадськості з подальшим їх обговоренням. Створення нормативно-правової бази для впровадження моніторингових досліджень якості освітньої діяльності в області. Об'єктивний аналіз результатів діяльності загальноосвітніх навчальних закладів під час проходження ними атестації. Створення та матеріальне забезпечення філій Регіонального інформаційно-аналітичного центру моніторингу якості освіти та зовнішнього тестування. Наближення даних ЗНО до даних оцінювання навчальних досягнень учнів у школах. Прогнозування розвитку загальної середньої освіти в регіоні на основі отриманих даних результатів моніторингу якості освітньої діяльності шкіл області
	ЗОІШО	1. Створення та робота творчих груп для розробки та апробації специфікацій тестів з начальних дисциплін для проведення моніторингових		Згідно наказу	1. Підвищення професійного рівня керівних кадрів щодо використання результатів моніторингових

		<p>досліджень відповідно до предметів, що виносяться на ЗНО.</p> <p>2.Проведення семінарів, тренінгів для керівних кадрів з метою навчання щодо впровадження внутрішнього моніторингу якості освіти та використання його результатів для проведення корекційної роботи на шкільному рівні.</p> <p>3.Підготовка та видання інформаційних матеріалів (Довідників, методичних рекомендацій) щодо моніторингу якості загальної середньої освіти.</p> <p>4.Запровадження спецкурсу «Моніторинг якості освіти» на курсах підвищення кваліфікації вчителів, керівників шкіл, методистів РМО, РМК..</p> <p>5.Підготовка до проведення міжнародного дослідження якості освіти учнів загальноосвітньої середньої школи за методикою TIMSSМіжнародної асоціації з оцінювання навчальних досягнень (ІУФ).</p> <p>6.Визначення опорних шкіл для запровадження моніторингу якості освітньої діяльності ЗНЗ в кожному районі області і консультування з питань організації цього процесу.</p>	<p>Згідно з планом</p> <p>За можливості</p> <p>За можливості</p> <p>За необхідності</p> <p>Вересень.</p>		<p>досліджень у корекційній роботі та прийняття виважених управлінських рішень.</p> <p>2. Включення у Навчальний план курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів тематики впровадження моніторингу якості освіти.</p> <p>3. Напрацювання бази стандартизованих тестів з різних навчальних предметів.</p> <p>4. Видання довідників, методичних рекомендацій з питань моніторингу, збірників тестових завдань для ЗНЗ з метою забезпечення якості освітньої діяльності.</p> <p>5. Наявність опорних шкіл для консультування з питань організації моніторингу якості освіти в кожному районі області</p>
	<p>Центр моніторингу ОППО</p>	<p>1.Проведення моніторингових досліджень за програмою.</p> <p>2.Збір, аналіз та узагальнення матеріалів моніторингових досліджень наданих районними методичними кабінетами.</p> <p>3.Проведення на базі ОППО, міських НМЦ і методичних кабінетів інструктивно-методичних семінарів і нарад з метою оптимального здійснення моніторингу якості освітньої діяльності</p> <p>4.Підготовка аналітичних звітів для місцевих органів управління.</p> <p>5.Створення філій Центру у містах Вільнянськ,</p>	<p>За графіком</p> <p>За графіком</p> <p>За запитом</p> <p>За графіком</p>	<p>Методист и</p>	<p>1. Створення бази даних з питань: рівня навчальних досягнень учнів. збереження наступності та неперервності між допрофільною підготовкою та профільним навчанням; підвищення рівня ресурсного забезпечення для якісного здійснення освітнього процесу психічного та фізичного здоров'я учнів загальноосвітніх навчальних закладів тощо.</p>

		<p>Токмак, Енергодар, Мелітополь, Бердянськ.</p> <p>6. Систематичне проведення семінарів, тренінгів, нарад зі спеціалістами філій Центру з метою оптимального здійснення моніторингу якості освітньої діяльності ЗНЗ.</p> <p>7. Розробка і апробація технологій (методик) проведення моніторингу.</p> <p>8. Упорядкування системи відстеження навчальних досягнень учнів загальноосвітніх навчальних закладів області за усіма навчальними предметами інваріантної складової частини навчальних планів.</p> <p>9. Розробка перспективного графіка моніторингових досліджень якості освіти районів області, узгодження графіка з перспективним планом перевірок Управління освіти і науки в Запорізькій області</p>	<p>За можливістю</p> <p>За запитом</p> <p>Червень</p>		<p>2. Формування банку діагностик, інструментарію, методик, технологій проведення моніторингу якості освіти.</p> <p>3. Розроблення регіонального [районного] стандарту (бажаного результату) щодо діяльності загальноосвітніх навчальних закладів та рівня підготовки учнів на кожному етапі навчання.</p> <p>4. Позитивна динаміка середньо-виважених показників якості освітньої діяльності ЗНЗ (району, міст, області), а саме забезпечення якості: умов; навчально-виховного процесу; результатів.</p>
Муніципальний	НМЦ Міськ. УНО	<p>1. Проведення моніторингових досліджень згідно з планом роботи та програми в загальноосвітніх навчальних закладах міста Запоріжжя.</p> <p>2. Співробітництво з питань проведення та узагальнення матеріалів моніторингових досліджень з Центром моніторингу Запорізького ОШПО.</p> <p>3. Надання методичних рекомендацій РМК та адміністрації відповідних ЗНЗ щодо використання визначених резервів в забезпеченні якості освітньої діяльності</p>	<p>Згідно з графіком</p> <p>Постійно</p> <p>За результатами моніторингових досліджень згідно з графіком</p>	<p>Методист и НМЦ міськ. УО Н</p> <p>Методист и НМЦ міськ. УО Н</p>	<p>1. Створення бази даних моніторингових досліджень, які проводяться в міських ЗНЗ з питань:</p> <p>1.1. Забезпечення результативності (рівні навчальних досягнень учнів).</p> <p>1.2. Збереження наступності та неперервності між допрофільною підготовкою та профільним навчанням;</p> <p>1.3. Створення умов для якісного здійснення освітнього процесу (матеріально-технічна база, методичне та дидактичне забезпечення викладання предметів, кадровий склад, управлінсько-педагогічна та професійна компетентність).</p> <p>2. Позитивна динаміка середньо-</p>
					<p>2. Позитивна динаміка середньо-</p>

					виважених показників якості освітньої діяльності ЗНЗ (району, міста), а саме забезпечення якості: умов; навчально-виховного процесу; результатів.
Шкільний	Загально-освітні навчальні заклади	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчення нормативно-правової бази стосовно впровадження, проведення та використання внутрішніх моніторингових досліджень. 2. Проведення внутрішніх моніторингових досліджень згідно з річним планом роботи закладу. 3. Надання інформації щодо результатів внутрішнього моніторингового дослідження до РМК (за вимогою). 4. Організація та планування методичної роботи ЗНЗ за результатами діагностики якості освітньої діяльності на шкільному рівні. 5. Аналіз та узагальнення матеріалів внутрішнього моніторингу з метою організації та проведення корекційної роботи, прийняття виважених управлінських рішень. 6. Участь у семінарах, тренінгах, нарадах на базі ЗОШПО, НМЦ при міськ. УНО, РМК з питання моніторингу якості освітньої діяльності (згідно з планами роботи відповідних інстанцій). 7. Використання аналітичних матеріалів моніторингових досліджень під час атестації педагогічних працівників 	<p>Постійно</p> <p>Згідно з планом роботи За запитом</p> <p>Вересень кожного року</p> <p>Постійно</p> <p>Згідно з планами роботи</p> <p>Постійно</p>	Адміністрація ЗНЗ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Підвищення результативності організації управлінської діяльності. 2. Об'єктивний аналіз діяльності педагогічних працівників під час проходження ними атестації. 3. Позитивна динаміка показників якості освітньої діяльності ЗНЗ, а саме забезпечення якості: умов; навчально-виховного процесу; результатів.

ОРІЄНТОВНИЙ НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

курсів підвищення кваліфікації директорів загальноосвітніх навчальних закладів (шкіл всіх типів, шкіл-інтернатів)

№	Назва модулів, розділів, тем	3-х-тижневі						4-х-тижневі					
		К-ть годин, види занять						К-ть годин, види занять					
		Загальний обсяг годин	Кредитів ECTS	Всього годин з викладання	Лекцій	Практ.	Самостійна робота	Загальний обсяг годин	Кредитів ECTS	Всього годин з викладання	Лекцій	Практ.	Самостійна робота
	Модуль I. Соціально-гуманітарна підготовка	12	0,33	8	2	6	4	15	0,42	10	4	6	5
1.1	<i>Філософія освіти</i>	6	0,16	4	2	2	2	9	0,25	6	2	4	3
	Філософія неперервної освіти	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Філософія єдиного освітнього простору	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Освітня парадигма сучасності	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	2	-	1
1.2	<i>Нормативно-правове забезпечення освіти</i>	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Нормативно-правове забезпечення управлінської діяльності керівника ЗНЗ	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
1.3	<i>Андрагогічні засади післядипломної освіти</i>	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	2	-	1
	Андрагогічні засади професійного розвитку директора закладу освіти	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	2	-	1
	Модуль II. Фундаментальна підготовка	42	1,17	28	10	18	14	57	1,59	38	16	22	19
2.1	<i>Психологія управління</i>	9	0,25	6	2	4	3	12	0,33	8	4	4	4
	Психологічні основи управлінської діяльності	9	0,25	6	2	4	3	9	0,25	6	2	4	3
	Психологічне здоров'я особистості: сутність, складові, чинники	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	2	-	1
2.2	<i>Інклюзивна освіта</i>	6	0,16	4	2	2	2	9	0,25	6	2	4	3

	Інклюзивна освіта в педагогіці і практиці діяльності загальноосвітнього навчального закладу	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	-	2	1
	Створення і реалізація інклюзивної моделі освіти в загальноосвітніх навчальних закладах	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Управління інклюзивним закладом освіти	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
2.3	Інноваційний менеджмент	9	0,25	6	2	4	3	12	0,33	8	4	4	4
	Наукові засади управління інноваційною діяльністю закладу освіти	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Модель інноваційної управлінської діяльності керівника закладу освіти, зокрема модель системи моніторингу якості освітньої діяльності ЗНЗ	3	0,08	4	-	4	1	6	1,16	4	-	4	2
	Управлінське забезпечення дослідно-експериментальною роботою в закладі освіти	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	2	-	1
2.4	Теорія і методика виховання	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
	Громадянська освіта як чинник формування громадянина України і як об'єкт моніторингу	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
2.5	Сучасна дидактика та оцінка якості освіти	6	0,16	4	2	2	2	12	0,33	8	2	6	4
	Становлення сучасної дидактики та реформування освіти в Україні	6	0,16	4	-	4	2	6	0,16	4	2	2	2
	Сучасні дидактичні системи освітнього простору закладу освіти: цілепокладання, технології і засоби, освітні результати.	6	0,16	4	-	4	2	6	0,16	4	-	4	2
	Управлінський аспект моніторингу якості освіти	6	0,16	4	-	4	2	6	0,16	4	-	4	2
	Модуль III. Фахова підготовка	105	2,92	70	26	44	35	129	3,58	86	34	52	43
3.1.	НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНА ПІДГОТОВКА /Т.Ч. ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА/	30	0,83	20	10	10	10	36	1	24	14	10	12
3.1.1	Менеджмент освіти	9	0,25	6	4	2	3	12	0,33	8	6	2	4
	Теоретико-методологічні засади управління закладами освіти . Моделювання.	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Моніторинг в управлінській діяльності	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	2	-	1
	Менеджмент організацій	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2

3.1.2	Стратегічний менеджмент	6	0,16	4	2	2	2	9	0,25	6	4	2	3
	Основи теорії та практики стратегічного управління	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Стратегія розвитку закладу освіти	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Програмно-цільовий підхід в закладі освіти	-	-	-	-	-	-	3	0,08	2	2	-	1
3.1.3	Маркетинг та економічна діяльність в закладах освіти	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
	Організація платних освітніх послуг в освітніх закладах	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Маркетингова діяльність в освітніх закладах	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
3.1.4	Менеджмент персоналу	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
	Менеджмент персоналу в управлінській діяльності директора закладу освіти	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
3.1.5	Відкрита освіта та дистанційне навчання	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
3.2.	Методична підготовка керівника	33	0,92	22	16	6	11	39	1,08	26	20	6	13
3.2.1	Педагогічний менеджмент	18	0,5	12	12	-	6	24	0,66	16	16	0	8
	Управлінське рішення: розробка і ухвалення. Особливості прийняття управлінських рішень за результатами моніторингу освітньої діяльності ЗНЗ.	6	0,16	4	4	-	2	6	0,16	4	4	-	2
	Нормативно-правове та науково-методичне забезпечення впровадження профільного навчання в умовах загальноосвітніх навчальних закладів	6	0,16	4	4	-	2	6	0,16	4	4	-	2
	Планування і організація діяльності закладу освіти	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Контрольно-аналітична діяльність керівника закладу освіти. Організація внутрішнього контролю, моніторингу освітньої діяльності ЗНЗ.	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Управління методичною роботою в закладі освіти: планування, організація, контроль	-	-	-	-	-	-	6	0,16	4	4	-	2
3.2.2	Персональний менеджмент	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2

	Управлінська компетентність керівника закладу освіти	3	0,08	2	2	-	1	3	0,08	2	2	-	1
	Професійний саморозвиток керівника закладу освіти	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
3.2.3	<i>Управління якістю освіти</i>	9	0,25	6	2	4	3	9	0,25	6	2	4	3
3.3	Спецкурси/факультативи за вибором, в т.ч. ІКТ	36	1	24/8	-	24/8	12	48	1,33	32/8	-	32/8	16
3.4.	Управлінська практика	6	0,16	4	-	4	2	6	0,16	4	-	4	2
	Модуль IV. Контрольно-діагностичний	15	0,42	10	2	8	5	15	0,42	10	2	8	5
4.1	Вхідне тестування, інструктивно-настановче заняття	6	0,16	4	2	2	2	6	0,16	4	2	2	2
4.2	Охорона дитинства та праці	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
4.3	Залік	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
4.4	Вихідне тестування	3	0,08	2	-	2	1	3	0,08	2	-	2	1
	Разом:	174	4,83	116	40	76	58	216	6	144	56	88	72

Орієнтовна факторно-критеріальна модель оцінювання діяльності керівника ЗНЗ

Параметри	К.ваг.	Фактори	К.ваг.	Критерії I порядку	К.ваг.			
1. Ступінь виконання організаційної функції щодо навчального процесу	0,25	1. Виконання нормативних вимог до організації навчального процесу	0,25	1.Облік та охоплення навчанням дітей, які проживають у мікрорайоні ЗНЗ	0,16			
				2.Дотримання інструкції щодо переведення та випуску учнів	0,17			
				3.Організація індивідуального навчання учнів	0,17			
				4.Дотримання мовного режиму	0,16			
				5.Використання доцільних форм організації навчального процесу (класно-урочна, індивідуальна, заочна, дистанційна тощо)	0,17			
				6.Контроль за нормативністю оцінювання учнів	0,17			
		2.Забезпечення режиму роботи ЗНЗ згідно з нормативно-правовими документами	0,25	7. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог щодо організації навчального процесу і до режиму роботи ЗНЗ	0,34			
					8.Нормативне забезпечення режиму роботи (накази, графіки чергування, положення тощо)	0,34		
					9.Структура навчального року, організація роботи на канікулах	0,32		
		3. Розроблення робочого навчального плану ЗНЗ у відповідності з нормативними документами та забезпечення нормативних вимог щодо розкладу занять	0,25	10.Нормативність затвердження робочого навчального плану	0,2			
					11.Орієнтація на стратегію розвитку навчального закладу	0,2		
					12.Забезпечення реалізації робочого навчального плану (програми, підручники, кадри)	0,2		
					13.Дотримання санітарно-гігієнічних та організаційно-педагогічних вимог до розкладу занять	0,2		
						14.Відповідність розкладу занять робочому навчальному плану	0,2	
						15.Дотримання нормативних документів (Концепції профільного навчання, навчального плану)	0,33	

	4. Запровадження профільного навчання	0,25	16. Оптимальність профілізації навчання (врахування потреб учнів, кадрової забезпеченості, методичної готовності)	0,33	
			17. Результативність профільного навчання (рівень навчальних досягнень з профільних предметів, розвитку відповідних компетентностей, успіхи у творчій діяльності, продовження навчання у ВНЗ відповідного профілю)	0,34	
			17. Результативність профільного навчання (рівень навчальних досягнень з профільних предметів, розвитку відповідних компетентностей, успіхи у творчій діяльності, продовження навчання у ВНЗ відповідного профілю)	0,25	
			18. Ведення документації щодо роботи з кадрами		
	5. Забезпечення навчального закладу педагогічними кадрами	0,20	19. Система пошуку кадрів, перспективне планування щодо набору персоналу	0,2	
			20. Система пошуку та відбору молодих спеціалістів	0,1	
			21. Навчання молодих учителів, наставництво	0,25	
			22. Залучення сумісників – наукових працівників – до роботи ЗНЗ	0,2	
			23. Обґрунтованість розподілу обов'язків між заступниками директора	0,3	
	6. Розподіл функціональних обов'язків	0,20	24. Оптимальність розподілу обов'язків між обслуговуючим персоналом ЗНЗ	0,3	
25. Обґрунтованість визначення обов'язків бібліотекаря, педагога-організатора, соціального педагога, практичного психолога			0,3		
26. Наявність усіх посадових інструкцій відповідно до штатного розпису			0,5		
7. Розроблення посадових інструкцій	0,20	27. Обґрунтованість змісту інструкцій, відповідність кваліфікаційним характеристикам, урахування специфіки навчального закладу	0,5		
		28. Дотримання законодавчих норм	0,33		

		8. Розподіл педагогічного навантаження	0,20	29.Педагогічна доцільність (обсяг навантаження, врахування кваліфікації, стану здоров'я, можливостей навчального плану та вимог навчальних програм)	0,33	
				30.Урахування потреб педагогів, батьків, учнів	0,34	
				31.Наявність системи нарад, інструктажів, засідань, її обґрунтованість і оптимальність	0,32	
		9. Організація інструктивно-розпорядчої діяльності	0,20	32.Оптимальність форм розпорядчої діяльності (накази, консультації, поради, розпорядження, інструктажі)	0,34	
				33.Результативність (вплив на рівень організації діяльності колективу) та ефективність (оцінка витрачених ресурсів для досягнення мети)	0,34	
				34.Наявність перспективного планування підвищення кваліфікації педагогів	0,20	
2.Розвиток професійної компетентності учителів	0,25	10.Організація безперервної освіти педагогів	0,17	35.Дотримання графіків проходження курсів, врахування термінів атестації педагогічних працівників	0,25	
				36.Створення умов для самоосвіти педагогів	0,25	
				37.Результативність безперервної освіти педагогів	0,30	
				38.Наявність системи науково-методичної роботи, нормативність забезпечення її діяльності	0,3	
		11.Створення внутрішньо-шкільної системи підвищення кваліфікації педагогів	0,17	39.Дотримання принципу діагностичності в методичній роботі	0,1	
				40.Доцільність форм організації системи підвищення кваліфікації педагогів	0,2	
				41.Результативність внутрішньо-шкільної системи підвищення кваліфікації педагогів	0,4	
				42.Наявність та дієвість системи мотивації працівників на творчу діяльність	0,3	
		12. Розвиток творчого потенціалу персоналу	0,16	43.Створення умов для самореалізації персоналу	0,4	
				44.Наявність системи розвитку (формування) творчих здібностей педагогів	0,3	

3. Ступінь виконання управлінських функцій.	0,25	13. Забезпечення позитивного соціально-психологічного клімату в колективі	0,17	45. Наявність заходів (системи дій) щодо розвитку позитивного соціально-психологічного клімату в колективі	0,40	
				46. Наявність системи запобігання конфліктам	0,30	
				47. Дієвість системи вирішення конфліктів, нормативність управлінських дій	0,30	
				48. Оптимальність організаційних структур щодо науково-дослідної роботи педагогів	0,30	
	0,25	14. Організація науково-дослідної роботи педагогів	0,16	49. Нормативність організації науково-дослідної роботи	0,30	
				50. Результативність (вплив на результати навчання та розвитку учнів, підвищення професійної компетентності педагогів, розвиток інноваційного середовища)	0,40	
				51. Дотримання нормативних вимог щодо діяльності педагогічної ради	0,20	
		15. Організація роботи педагогічної/методичної ради	0,17	52. Оптимальність форм організації діяльності педагогічної/методичної ради	0,30	
				53. Результативність роботи педагогічної/методичної ради (вплив на рівень професійної компетентності педагогів)	0,50	
				54. Державно-громадський підхід до розроблення системи планів роботи школи: перспективний, річний, структурних підрозділів, батьківського комітету, методичних об'єднань учителів, робочий навчальний план тощо.	0,50	
				55. Колегіальність процесу планування	0,50	
		16. Планування роботи ЗНЗ	0,20	56. Наявність системи зовнішньої та внутрішньої інформації	0,25	
				57. Рівень систематизації інформації по горизонталі і вертикалі	0,25	
17. Інформаційне забезпечення управління		0,20	58. Якість шкільного документообігу	0,25		
			59. Використання ІКТ в управлінській діяльності	0,25		
			60. Системність та систематичність виконання річного плану школи	0,25		
	61. Наявність системи оцінювання навчальних досягнень учнів		0,25			
18. Аналіз діяльності ЗНЗ	0,20					

				62.Наявність та обґрунтованість системи оцінювання результатів роботи персоналу (критерії результативності, кваліметричні моделі тощо)	0,25	
				63.Розроблення узагальнюючої документації за результатами діяльності школи та її структурних підрозділів (аналітична довідка за результатами навчального року, узагальнюючі накази тощо)	0,25	
		19. Демократизація управління	0,20	64.Залучення всіх учасників навчально-виховного процесу до планування діяльності ЗНЗ	0,20	
				65.Діяльність органів громадського самоврядування	0,20	
				66.Колегіальність прийняття управлінських рішень щодо роботи ЗНЗ	0,20	
				67.Стиль управління	0,20	
				68.Реалізація принципу громадського контролю за діяльністю ЗНЗ	0,20	
		20. Організація роботи адміністративного персоналу	0,20	69.Робота адміністративного персоналу ЗНЗ (режим роботи, графіки, розподіл праці)	0,33	
				70.Діяльність керівників структурних підрозділів (заступники директора, бібліотекар, психолог тощо)	0,33	
				71.Особиста праця керівника ЗНЗ	0,34	

Примітка 1. Усі коефіцієнти критерію першого порядку виставляються у графі 3 і обчислюються таким чином:

0,00 – критерій практично не проявляється;

0,25 – критерій має незначне проявлення;

0,50 – критерій проявляється в межах 40–60% висунутих вимог;

0,75 – критерій проявляється в межах 61–80% висунутих вимог;

1,00 – критерій проявляється в межах 81–100% висунутих вимог.

Орієнтовна оцінка ступеня проявлення вимог до професійної діяльності керівника загальноосвітнього навчального закладу (за Приходьком В.М.)

№	Параметр	Критерії для оцінювання	Бали	Коеф.	Оцінки
1	Управлінська кваліфікація	<p>Керівник знає і здатний застосовувати в управлінській діяльності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - стратегію розвитку системи освіти в Україні; - цілі, зміст, форми, методи, сучасні концепції і технології освітньо-педагогічної і управлінської діяльності; - типи освітніх навчальних закладів, їх місце у системі освітнього простору України, вимоги до результатів їх діяльності; - нормативно-правові основи функціонування і розвитку системи освіти і мережі загальноосвітніх навчальних закладів; - теоретико-методологічні основи управління, провідні концепції і особливості управління ЗНЗ; - системи і методи матеріального стимулювання; - основи економіки освіти; - основи інноваційної і продуктивної діяльності ЗНЗ; - сучасні методи наукових та моніторингових досліджень; - сучасні методи фінансово-господарської діяльності і діловодства в закладах освіти; - стилі ефективного навчання, виховання і керівництва. 			
2	Професійна (управлінська) компетентність	<p>Керівник спроможний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначати цілі, специфіку та основні завдання ЗНЗ, впроваджувати їх у життя; - аналізувати діяльність загальноосвітнього навчального закладу, виявляти найбільш значущі проблеми і знаходити ефективні засоби їх вирішення; 			
		<ul style="list-style-type: none"> - планувати й організувати діяльність ЗНЗ; - стимулювати й мотивувати учасників навчально-виховного процесу; - підбирати та розставляти кадри; - надавати відповідну допомогу педагогічним працівникам; - самостійно приймати доцільні управлінські рішення з урахуванням психологічних особливостей управлінської ситуації; - забезпечувати співробітництво між 			

		<p>батьками, вчителями та учнями, органами управління освіти;</p> <ul style="list-style-type: none"> - попереджувати та розв'язувати конфлікти у колективі; - створювати сприятливий соціально-психологічний клімат у колективі; - орієнтувати навчально-виховний процес на всебічний розвиток учасників навчально-виховного процесу; - володіти собою у будь-якій ситуації; - забезпечувати розвиток власної особистості, професійне самовдосконалення; - вести фінансово-господарську діяльність з урахуванням ринкових відносин. 			
3	Результативність управлінської діяльності	<ul style="list-style-type: none"> - з педагогічними кадрами (рівень кваліфікації, розподіл за віком, навантаженням; кількість учительських вакансій, плинність кадрів тощо); сучасним лабораторним і технічним обладнанням, шкільним устаткуванням; науково-методичними розробками, підручниками і посібниками (забезпеченість, варіативність, якість). ступінь виконання державних цільових програм («Вчитель», «Шкільний автобус», «Впевнений старт» тощо); - наступне навчання та працевлаштування випускників ЗНЗ (кількість у % тих, хто вступив до ВНЗ, ПТНЗ; кількість тих, хто почав працювати тощо); - ефективність механізму контролю та оцінювання реформ; - розподіл коштів і ресурсів; 			
		<ul style="list-style-type: none"> - ступінь використання ресурсів (матеріально-технічних, науково-методичних) в освітньому процесі. Результативність: <ul style="list-style-type: none"> - доступність ЗСО (фінансова та фізична): % охоплення дітей і підлітків ЗСО, % відсіву зі шкіл тощо; - рівень навчальних досягнень випускників початкової, основної, старшої школи з предметів гуманітарного, природничо-математичного циклів та комп'ютерної грамотності; - коефіцієнт охоплення вищою і професійно-технічною освітою по різних вікових групах; - рівень сформованості в учнів моральних суспільно-ціннісних якостей; 			
		<ul style="list-style-type: none"> - якість «вихідного продукту» – учня – на різних етапах навчання; - якість досягнень учнів на попередньому етапі навчання; 			

		<ul style="list-style-type: none"> - здоров'я дітей і підлітків; - відповідність рівня навчальних досягнень школярів державним вимогам до рівня загальноосвітньої підготовки, вимогам державного стандарту. <p>Якості управління:</p> <ul style="list-style-type: none"> - економічність; - надійність та усталеність; - оперативність та гнучкість; - проєктивність; - цілеспрямованість; - стиль і характер. 			
--	--	--	--	--	--

Для визначення кількості балів по кожному з показників можна рекомендувати таку шкалу:

0 балів – знання, вміння, навички або результати відсутні;

1 бал – часткова відповідність;

2 бали – практично повна відповідність нормативним вимогам.

Для кожної із груп показників встановлені коефіцієнти:

1 група (кваліфікаційні вимоги) – коефіцієнт 1;

2 група професійна (управлінська компетентність) – коефіцієнт 2;

3 група (результативність управлінської діяльності) – коефіцієнт 3.

Загальна сумарна оцінка визначається таким чином:

- оцінюється кожний критерій рівня кваліфікації, професіоналізму, результативності роботи керівника загальноосвітнього навчального закладу (оцінка проставляється в четвертій графі. Оцінка може бути 0,1,2;

Отриманий результат порівнюється з такою шкалою:

Максимальна оцінка балів:

параметру «Кваліфікаційні вимоги» - $11 \times 2 \times 2 = 22$

«Професійна (управлінська) компетентність» - $14 \times 2 \times 2 = 56$

«Результативність управлінської діяльності» - $16 \times 2 \times 3 = 96$

Всього: 174 бали.

Оцінка в балах помножується на коефіцієнт для даної групи показників і фіксується у п'ятій графі, оцінки, зафіксовані у п'ятій графі, підсумовуються.

До 87 – не задовольняє вимогам до управлінської діяльності

Від 88-98 – критичний рівень проявлення вимог до управлінської діяльності;

Від 99-130 – достатній рівень проявлення вимог до управлінської діяльності;

Від 131-174 - оптимальний рівень проявлення вимог до управлінської діяльності (саморегулювання).

Орієнтовна кваліметрична модель самооцінки ступеня проявлення різних видів культури управління в діяльності керівника ЗНЗ (за Приходьком В.М.)

Фактор (види культури управління)	Вагомість факторів	Критерії (різновиди культури)	Вагомість критеріїв	Бальна самооцінка	Коефіцієнт проявлення фактору
1. Інформаційна	0,14	1. Культура роботи з документами	0,33		0,00
		2. Культура ділової мови	0,33		
		3. Культура діловодства (збирання, обробки, збереження, надання та передачі інформації)	0,34		
2. Організаційна	0,14	4. Культура організації прийому відвідувачів	0,20		0,00
		5. Культура організації роботи з персоналом	0,20		
		6. Культура підготовки й проведення нарад, засідань, зборів	0,20		
		7. Культура розробки та використання регламентів, норм, нормативів, стандартів	0,20		
		8. Культура контролю, перевірки, аудиту	0,20		
3. Соціальна	0,15	9. Культура забезпечення естетики приміщень ЗНЗ	0,25		0,00
		10. Культура утримання робочих місць учасників навчально-виховного процесу	0,25		
		11. Культура створення навчально-виховного середовища	0,25		
		12. Культура соціального захисту учасників навчально-виховного процесу	0,25		
		13. Культура господарювання	0,33		0,00

4. Економічна	0,14	14. Культура економічного партнерства (на основі складання угод, домовленості, спільних проєктів тощо)	0,34		
		15. Культура фінансово-економічного аудиту, аналізу	0,33		
		16. Культура спілкування між керівниками, підлеглими, керівниками та підлеглими	0,34		0,00
5. Соціально-психологічна	0,15	17. Культура ведення телефонних переговорів	0,33		
		18. Культура ділового одягу	0,33		
		19. Культура використання керівниками прав, повноважень, влади	0,34		0,00
6. Правова	0,14	20. Культура оформлення наказів, розпоряджень, інших правових документів	0,32		
		21. Дотримання юридичних норм при прийомі, переведенні та звільненні працівників	0,34		
7. Технічна	0,14	22. Культура створення, розвитку і використання матеріально-технічної бази школи	0,34		0,00
		23. Культура використання технічних засобів управління, у т.ч. ІКТ	0,33		
		24. Культура використання Інтернет-ресурсів в управлінській діяльності	0,34		

		(організація навчально-виховного процесу, у . т. ч. дистанційних форм навчання, сайт школи, ведення власної web-сторінки, вивчення нормативних документів на сайті Верховної Ради, Кабінету Міністрів, МОНУ, рай(міськ)управління (відділу) тощо)			
	1,00				0,00

якщо культура практично не має проявлення, виставляється 0,00 балів,
якщо культура проявляється , але дуже рідко, виставляється 0,25 балів,
якщо культура має проявлення на половину, виставляється 0,50 балів,
якщо культура часто проявляється, виставляється 0,75 балів,
якщо культура проявляється постійно, виставляється 1,00 бал.

Діаграма ступеня проявлення культури управління в діяльності керівника ЗНЗ

фактор	робоче поле											середнє значення	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1. Інформаційна	0,00	0,07	0,05										
2. Організаційна	0,00	0,09	0,10										
3. Соціальна	0,00	0,10	0,12										
4. Економічна	0,00	0,07	0,09										
5. Соціально-психологічна	0,00	0,11	0,10										
6. Правова	0,00	0,08	0,07										
7. Технічна	0,00	0,11	0,08										
Загальна оцінка	0,00	0,63	0,61	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,11

якщо загальна оцінка до 0,50 - низький рівень культури управління;
якщо загальна оцінка від 0,51 до 0,60 - критичний рівень культури управління;
якщо загальна оцінка від 0,61 до 0,75 - достатній рівень культури управління;
якщо загальна оцінка від 0,75 до 1,00 - оптимальний рівень культури управління (включаються механізми саморозвитку);

	3.5. Уміє давати оцінку фактам, явищам, подіям								
	3.6. Уміє оцінювати результати власної навчальної діяльності								

Орієнтовна кваліметрична модель компетентності вчителя сучасного навчального закладу
(за О.М. Касьяною)

Параметри	Вага	Показники параметрів	Вага	Ступінь вияву				
				1	0,75	0,5	0,25	0
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Готовність вчителя до професійної діяльності		Загальна професійна підготовленість; структурування змісту навчального матеріалу; визначення обсягу навчального матеріалу; вибір форм, методів, засобів навчальної діяльності учнів; планування кінцевих результатів						
2. Професійна діяльність		Формулювання мети та декомпозиція мети на завдання; залучення учнів до навчально-пізнавальної діяльності; поетапне встановлення зворотного зв'язку та зіставлення отриманих результатів з метою; поточне коригування та самокоригування; контроль та самоконтроль						
3. Результативність роботи		Набуття учнями загально навчальних умінь і навичок; набуття учнями спеціальних умінь і навичок; збереження стійкого інтересу до предмету; прискорення темпів навчання; розширення інформаційних обсягів; зміна якості педагогічної майстерності вчителя						

Базова кваліметрична модель діяльності учня загальноосвітнього навчального закладу І–ІІІ ст.
(Г. В. Єльніковою)

фактор - Ф	вагомість - m	критерії	вагомість - v	коефіцієнт відповідності -К	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка критеріїв	часткова оцінка факторів	
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,35	1. Вмотивованість	0,35	K1		0,00	0,00	
		2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,35	K2		0,00		
		3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,30	K3		0,00		
2. Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)	0,37	4. Початковий рівень	0,10	K4		0,00	0,00	
		5. Середній рівень	0,20	K5		0,00		
		6. Достатній рівень	0,40	K6		0,00		
		7. Високий рівень	0,30	K7		0,00		
3. Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання	0,28	8. Когнітивна сфера	0,30	K8		0,00	0,00	
		9. Афективна сфера	0,30	K9		0,00		
		10 Результативна сфера	0,40	K10		0,00		
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00							0,00

Фактор - Ф	часткова оцінка факторів								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,00								
2. Навчальна діяльність учня	0,00								
3. Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Орієнтовна кваліметрична модель діяльності учня загальноосвітнього навчального закладу І-го ступеня (Г. В. Єльніковою)

фактор - Ф	вагомість - m	критерії	вагомість - v	коефіцієнт відповідності -К	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка критеріїв	часткова оцінка факторів
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,35	1. Вмотивованість	0,35	K1		0,00	0,00
		2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,35	K2		0,00	
		3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,30	K3		0,00	
2. Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)	0,37	4. Початковий рівень	0,10	K4		0,00	0,00
		5. Середній рівень	0,20	K5		0,00	
		6. Достатній рівень	0,40	K6		0,00	
		7. Високий рівень	0,30	K7		0,00	
3. Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання	0,28	8. Когнітивна сфера	0,30	K8		0,00	0,00
		9. Афективна сфера	0,30	K9		0,00	
		10. Результативна сфера	0,40	K10		0,00	
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00

Фактор - Ф	часткова оцінка факторів								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,00								
2. Навчальна діяльність учня	0,00								
3. Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Підготовка до засвоєння змісту навчання

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності -К	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Вмотивованість	1,00	1. Чи подобається тобі вчитися в школі?	0,35	K1	1	0,35	1,00
		2. Чи усі шкільні предмети цікавлять тебе однаково?	0,35	K2	1	0,35	
		3. Чи погоджуєшся ти із твердженням, що навчання - це праця?	0,30	K3	1	0,30	
2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	1,00	4. Чи зможеш ти дати відповідь на питання: Чому саме треба навчитися в школі?	0,10	K4	1	0,10	1,00
		5. Ти можеш дати відповідь на питання: Що я знаю і вмію на початку вивчення нової теми?	0,15	K5	1	0,15	
		6. Чи можеш ти сказати, чого саме ти не знаєш і не вмієш із цієї теми?	0,25	K6	1	0,25	
		7. Чи зможеш ти сам (без допомоги вчителя або батьків) вивчити нову тему?	0,20	K7	1	0,20	
		8. Чи знаєш ти, як виправити свої помилки, невдачі?	0,20	K8	1	0,20	
		9. Чи можеш учитися краще, ніж зараз?	0,10	K9	1	0,10	
3. Рівень впливу мікроклімату на учня	1,00	10. Чи подобається тобі у класі?	0,30	K10	1	0,30	1,00
		11. Чи є у тебе друзі в класі?	0,30	K11	1	0,30	
		12. Чи із задоволенням ти повертаєшся до школи після канікул?	0,40	K12	1	0,40	
середнє арифметичне	1,00						1,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;

0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;

0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;

0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;

1,00 - самостійно виконую завдання;

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Вмотивованість	0,00								
2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,00								
3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності -К	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Початковий рівень	1,00	1. Я завжди розумію, що говорить учитель на заняттях.	0,50	K1		0,00	0,00
		2. Я можу впізнати у тексті те, про що говорив учитель.	0,50	K2		0,00	
2. Середній рівень	1,00	3. Можу виконати завдання за зразком	0,40	K3		0,00	0,00
		4. Можу сам знайти помилки у своїй роботі та виправити їх	0,60	K4		0,00	
3. Достатній рівень	1,00	5. Можу аналізувати, порівнювати, знаходити відповіді на питання	0,30	K5		0,00	0,00
		6. Можу сам виконати завдання й оцінити свою роботу	0,70	K6		0,00	
4. Високий рівень	1,00	7. Можу придумати цікаві речення, історії, задачі тощо	1	K7		0,00	0,00
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;

0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;

0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;

0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;

1,00 - самостійно виконую завдання.

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Початковий рівень	0,00								
2. Середній рівень	0,00								
3. Достатній рівень	0,00								
4. Високий рівень									
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності - K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Когнітивна сфера	1,00	1. Маю задоволення від занять	0,50	K1		0,00	0,00
		2. Мені подобається пізнавати багато нового	0,50	K2		0,00	
2. Афективна сфера	1,00	3. Я вважаю навчання важливим заняттям	0,10	K3		0,00	0,00
		4. Мені цікаво вчитися	0,12	K4		0,00	
		5. Я із задоволенням беру участь в обговоренні суперечливих питань, добровільно виконую завдання	0,17	K5		0,00	
		6. Я завжди маю свою точку зору	0,20	K6		0,00	
		7. Я не боюся відповідати за свої вчинки	0,18	K7		0,00	
		8. Я завжди самостійно виконую домашні завдання	0,23	K8		0,00	
3. Результативна сфера	1,00	9. Взагалі я можу вчитися краще, ніж учусь	0,50	K9		0,00	0,00
		10. У класі я себе почувую гарно й впевнено	0,50	K10		0,00	
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;

0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;

0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;

Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
--------------------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Підготовка до засвоєння змісту навчання

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності -K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Вмотивованість	1,00	1. Знаю і розумію, навіщо треба вчитися в школі	0,33	K1		0,00	0,00
		2. Усвідомлюю, які предмети мені необхідні в подальшому житті	0,33	K2		0,00	
		3. Розумію, що для гарного засвоєння знань треба добре працювати	0,34	K3		0,00	
2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	1,00	4. Знаю, якими знаннями і вміннями треба оволодіти в школі	0,10	K4		0,00	0,00
		5. Можу визначити, якими знаннями і вміннями володію на початку вивчення нової теми	0,15	K5		0,00	
		6. Усвідомлюю, якими знаннями і вміннями треба володіти для вивчення даної теми, а я не володію	0,15	K6		0,00	
		7. Розумію свої реальні можливості в навчанні	0,15	K7		0,00	
		8. Можу сформулювати свою навчальну мету і визначити шляхи її досягнення	0,15	K8		0,00	
		9. Можу самостійно спланувати свою навчальну діяльність у відповідності з метою або рекомендаціями вчителя	0,15	K9		0,00	
		10. Можу визначити, як виправити свої помилки в навчальній діяльності	0,15	K10		0,00	
3. Рівень впливу мікроклімату на учня	1,00	11. Можу використати свої знання і вміння в спілкуванні з учителем, однокласниками	0,33	K11		0,00	0,00
		12. Вивчаю себе й оточення	0,34	K12		0,00	
		13. Підтримую гарні стосунки з учителем й однокласниками	0,33	K13		0,00	
середнє арифметичне	1,00						0,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;

0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;

0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;

0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;

1,00 - самостійно виконую завдання;

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Вмотивованість	0,00								
2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,00								
3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності -K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Початковий рівень	1,00	1. Я завжди розумію навчальний матеріал, що вивчаю	0,50	K1		0,00	0,00
		2. Я можу відтворити вивчені терміни, поняття, приклади	0,50	K2		0,00	
2. Середній рівень	1,00	3. Можу виконати завдання за зразком.	0,40	K3		0,00	0,00
		4. Можу самостійно проаналізувати свої помилки та виправити їх	0,60	K4		0,00	
3. Достатній рівень	1,00	5. Засвоюю навчальний матеріал за допомогою аналізу, порівняння, зіставлення, висновків, ін.	0,30	K5		0,00	0,00
		6. Можу використовувати знання для вирішення практичних завдань	0,70	K6		0,00	
4. Високий рівень	1,00	7. Можу виконувати творчі завдання	0,5	K7		0,00	0,00
		8. Для вирішення зовсім незнайомого завдання можу переносити знання із знайомих завдань і діяти аналогічно	0,5	K8		0,00	
Загальна оцінка	1,00						0,00

в частках одиниці

- 0,00 - нічого не можу виконати сам;
 0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;
 0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;
 0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;
 1,00 - самостійно виконую завдання.

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Початковий рівень	0,00								
2. Середній рівень	0,00								
3. Достатній рівень	0,00								
4. Високий рівень									
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

- до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;
 0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;
 0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;
 0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання

критерії	вагомість - V	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності - K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Когнітивна сфера	1,00	1. Маю задоволення від занять, намагаюся пізнати більше, ніж говорить учитель	0,30	K1		0,00	0,00
		2. Мені цікаві не тільки знання, а й способи їх добування	0,30	K2		0,00	
		3. Я легко використовую свої знання у різних ситуаціях	0,40	K3		0,00	
2. Афективна сфера	1,00	4. Я розумію важливість навчання	0,10	K4		0,00	0,00
		5. Я зацікавлений процесом навчання	0,12	K5		0,00	
		6. Я беру участь в обговоренні проблем і добровільно берусь виконувати завдання	0,17	K6		0,00	
		7. Я роблю власні висновки при обговоренні питань та відстоюю свою точку зору	0,20	K7		0,00	
		8. Я свідомо відповідаю за свої вчинки	0,18	K8		0,00	

		9. Я виявляю самостійність у навчальній роботі	0,23	K9		0,00		
3. Результативна сфера	1,00	10. Я розумію різницю між тим, як я можу вчитися і як я вчусь	0,50	K10		0,00	0,00	
		11. Почуваю себе гарно й впевнено в школі	0,50	K11		0,00		
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00	

- 0,00 - нічого не можу виконати сам;
0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;
0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;
0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;
1,00 - самостійно виконую завдання.

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Когнітивна сфера	0,00								
2. Афективна сфера	0,00								
3. Результативна сфера	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:
до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;
0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;
0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;
0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Орієнтовна кваліметрична модель діяльності учня загальноосвітнього навчального закладу III-го ступеня (Г. В. Єльніковою)

фактор - Ф	вагомість - m	критерії	вагомість - v	коефіцієнт відповідності - K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка критеріїв	часткова оцінка факторів
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,35	1. Вмотивованість	0,35	K1		0,00	0,00
		2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,35	K2		0,00	
		3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,30	K3		0,00	
2. Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)	0,37	4. Початковий рівень	0,10	K5		0,00	0,00
		5. Середній рівень	0,20	K6		0,00	
		6. Достатній рівень	0,40	K7		0,00	
		7. Високий рівень	0,30			0,00	
3. Зміни, що відбуваються по	0,28	8. Когнітивна сфера	0,30	K8		0,00	0,00
		9. Афективна сфера	0,30	K9		0,00	

засвоєнню змісту навчання		10. Результативна сфера	0,40	K10		0,00	
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;
0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;
0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;
0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;
1,00 - самостійно виконую завдання.

Фактор - Ф	часткова оцінка факторів								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Підготовка до засвоєння змісту навчання	0,00								
2. Навчальна діяльність учня	0,00								
3. Зміни, що відбуваються по засвоєнню змісту навчання	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:
до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;
0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;
0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;
0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Підготовка до засвоєння змісту навчання

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності - K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Вмотивованість	1,00	1. Я усвідомлюю, що навчання в школі створює базу подальшого життя	0,33	K1		0,00	0,00
		2. Я визначив коло своїх інтересів і відповідно до цього виділяю найбільш цікаві для мене навчальні предмети	0,33	K2		0,00	
		3. Для здобуття необхідних знань можу зробити вольове зусилля, усвідомлюю, що навчання - це кропітка праця	0,34	K3		0,00	
2. Ступінь сформованості загально-навчальних умінь	1,00	4. Чи зможеш ти самостійно визначити мету і задачі нового навчального завдання?	0,10	K4		0,00	0,00
		5. Ти можеш дати відповідь на питання: Що я знаю і вмію на початку вивчення нової теми?	0,15	K5		0,00	

		6. Чи можеш ти визначити, чого саме ти не знаєш і не вмієш із конкретної теми?	0,15	K6		0,00
		7. Чи усвідомлюєш свої реальні можливості у навчанні?	0,15	K7		0,00
		8. Чи вмієш ти поставити перед собою навчальну мету і визначити засоби для її досягнення?	0,15	K8		0,00
		9. Чи можеш самостійно проектувати свою навчальну діяльність у відповідності з метою та задачами курсу або рекомендаціями вчителя?	0,15	K9		0,00
		10. Чи проводиш поточне коригування своєї пізнавальної діяльності?	0,15	K10		0,00
3. Рівень впливу мікроклімат у на учня	1,00	11. Використовую свої знання для розвитку комунікативних здібностей і вмінь	0,25	K11		0,00
		12. Коректую свою поведінку, намагаючись подивитися на себе з боку, очима інших, вивчаючи себе й оточення	0,25	K12		0,00
		13. Намагаюся підтримувати сприятливий мікроклімат у процесі спілкування або співпраці	0,25	K13		0,00
		14. Намагаюся не піддаватися дратуванню, а якщо роздратований - вирівняти свій настрій	0,25	K14		0,00
середнє арифметичне	1,00					0,00

0,00 - нічого не можу виконати сам;

0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;

0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;

0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;

1,00 - самостійно виконую завдання;

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Вмотивованість	0,00								
2. Ступінь сформованості загальнонавчальних умінь	0,00								
3. Рівень впливу мікроклімату на учня	0,00								
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Навчальна діяльність учня (за рівнями засвоєння знань)

критерії	вагомість - v	показники	вагомість - v-1	коефіцієнт відповідності -K	значення коефіцієнта відповідності	часткова оцінка показників	часткова оцінка критеріїв
1. Початковий рівень	1,00	1. Я завжди свідомо сприймаю інформацію, яка до мене поступає	0,40	K1		0,00	0,00
		2. Я засвоюю терміни, поняття, факти, алгоритми, ін.	0,60	K2		0,00	
2. Середній рівень	1,00	3. Я оволодіваю способами діяльності за зразком, прикладом	0,45	K3		0,00	0,00
		4. Можу провести самоаналіз, самокорекцію	0,55	K4		0,00	
3. Достатній рівень	1,00	5. Можу засвоювати способи навчальної діяльності за допомогою зіставлень, аналогій, аналізу, узагальнення тощо	0,40	K5		0,00	0,00
		6. Легко застосовую знання та уміння на практиці	0,60	K6		0,00	
4. Високий рівень	1,00	7. Умію виконати нове, незнайоме завдання	0,30	K7		0,00	0,00
		8. Умію проаналізувати та скоректувати свою діяльність на рівні переносу знань із знайомої в незнайому ситуацію	0,70	K8		0,00	
Загальна оцінка в частках одиниці	1,00						0,00

- 0,00 - нічого не можу виконати сам;
 0,25 - не можу сам зробити завдання по алгоритму;
 0,50 - виконую завдання сам по алгоритму;
 0,75 - виконую завдання сам, але з підказкою;
 1,00 - самостійно виконую завдання.

Критерії	часткова оцінка критеріїв								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Початковий рівень	0,00								
2. Середній рівень	0,00								
3. Достатній рівень	0,00								
4. Високий рівень									
Загальна оцінка в частках одиниці	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

- Якщо загальна сума балів у таких межах:
 до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;
 0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;
 0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;
 0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів

Якщо загальна сума балів у таких межах:

до 0,50 - не задовольняє вимогам школи;

0,50 - 0,65 - критичний рівень навчальної діяльності учнів;

0,65 - 0,80 - достатній рівень навчальної діяльності учнів;

0,81 - 1,00 - оптимальний рівень навчальної діяльності учнів (включення механізмів самоорганізації)

Орієнтовна факторно-критеріальна модель оцінювання якості громадянського виховання (за Приходьком В.М.)

Параметр	Фактор	Вагомість	Критерії 1-го порядку	Вагомість	Критерії 2-го порядку (показники виявлення критеріїв 1-го порядку)	Коефіцієнт відповідності (виявлення вимоги)
1. Рівень організації громадянського виховання, вагомість $M1 = 0,4; P1 = M1(\Phi1 + \Phi2 + \Phi3 + \Phi4 + \Phi5 + \Phi6 + \Phi7)$	2. Нормативно-правове забезпечення громадянського виховання $\Phi1 = m1(Y1K1 + Y2K2)$	$m2 = 0,66$	1. Концептуальне забезпечення громадянського виховання	$V1 = 0,45$	<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності. 2. Наявність концепції громадянської освіти в школах України. 3. Наявність положення про формування громадянської культури учнів у процесі навчання (шкільне). 4. Наявність положення про вивчення основ наук крізь призму громадянського виховання (шкільне) 	$K1 = 1,0$
			2. Створення системи громадянського виховання	$V2 = 0,55$	<ol style="list-style-type: none"> 5. Розробка інформаційного забезпечення громадянського виховання в системі учитель – учень – адміністратор – батьки – громадськість. 6. Наявність та якість відповідних адміністративно-педагогічних умов управління системою громадського виховання 	$K2 = 0,70$

			6. Створення умов для набуття досвіду громадянської дії	V6 = 0,64	<p>15.Наявність і якість спрямованості виховного процесу на ефективність громадянського виховання.</p> <p>16.Залучення учнів до участі в громадському житті.</p> <p>17.Дотримання толерантності у спілкуванні з учнем, батьками.</p> <p>18.Зв'язок шкільного колективу з міською громадою, участь у спільних з нею соціальних, культурних, природоохоронних акціях</p>	K6 = 0,64
			7. Рівень організації педагогічної підтримки громадянської позиції учнів	V7 = 0,19	<p>19.Забезпечення наявності умов для учнівського самоврядування.</p> <p>20.Рациональне використання дитячих і молодіжних громадських організацій.</p> <p>21.Дотримання нормативних вимог щодо прав, обов'язків і свобод дитини</p>	K7 = 0,65

	3. Професійно-компетентне забезпечення громадянського виховання Ф3 = м3(V9K9 + V10K10 + V11K11 + V12K12)		м3 = 0,22		
	8. Якісний склад педагогічних працівників			V8 = 0,41	
					22. Відповідність педагогічного складу вимогам концепції громадянського виховання. 23. Наявність плану підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації вчителів, вихователів, заступників директора школи
					K8 = 0,85

	9. Заходи щодо якісного забезпечення громадянського виховання.			V9 = 0,26	
					24. Запрошення до виховної роботи спеціалістів соціально-педагогічних служб. 25. Залучення до роботи спеціалістів (на засадах сумісництва) і науково-педагогічних працівників вузів. 26. Підготовка випускників школи за державним замовленням для виховної роботи
					K9 = 0,45

		m4 = 0,18	12. Наявність базового навчально-виховного і методичного забезпечення	V12 = 0,2	33.Наявність Державного стандарту початкової освіти. 34.Наявність Державного стандарту загальної середньої освіти. 35.План навчально-виховної діяльності і його якість	K12 = 0,96
		m4 = 0,18	13. Наявність програмного забезпечення	V13 = 0,21	36.Наявність і якість робочих програм освітніх галузей, визначених Державним стандартом. 37.Наявність і якість планів виховних заходів	K13 = 1,0
		m4 = 0,18	14. Забезпеченість інформаційно-методичними джерелами	V14 = 0,18	38.Наявність відповідної навчально-методичної, художньої і публіцистичної літератури. 39.Методичні рекомендації і сценарії виховних заходів	K14 = 1,0

			18. Рівень громадянських цінностей	V18 = 0,47	44.Рівень сформованості громадянських цінностей, відповідальності учня за свої дії, вчинки	K18 = 0,82
	6. Стан громадянської зрілості учнів	m6 = 0,42	19. Розвиток правосвідомості	V19 = 0,22	45.Рівень усвідомлення своїх прав, свобод, обов'язків, ставлення до закону, до державної влади	K19 = 0,75
			20. Готовність до діяльності	V20 = 0,48	46.Рівень готовності випускників шкіл до громадсько-політичної діяльності	K20 = 0,7
			21. Вплив на загальний розвиток	V21 = 0,2	47.Рівень впливу громадянського виховання на загальний розвиток учнів	K21 = 0,55

Комплексна оцінка громадянського виховання дорівнює:

$$P_{\text{заг.}} = P_1 + P_2$$

якщо загальна сума балів у таких межах:

0,5 - рівень громадянського виховання критичний

0,5 – 0,75 – рівень громадянського виховання відповідає нормі (допустимий)

0,75 – 1,0 – рівень громадянського виховання оптимальний (режим розвитку).

Комплексний опитувальник

Вельмишановний (на) колего!

Переконливо просимо Вас відповісти на запропоновані нижче запитання. Надійність результатів дослідження залежить від точності та щирості Ваших відповідей. Анкета анонімна.

При заповненні анкети просимо уважно прочитати всі варіанти відповідей на запитання й підкреслити (обвести в коло) ті з них, які відповідають Вашому погляду (думці).

1. Як Ви вважаєте, чи підвищить якість освітньої діяльності ЗНЗ запровадження моніторингу якості освіти?

Безумовно, так

Скоріше, так

Скоріше, ні

Безумовно, ні

Важко сказати

2. Чи знаєте Ви, що таке моніторинг?

Так, знаю

Так, чув про нього

Нічого про це не знаю

3. Моніторинг якості освітньої діяльності та атестація загальноосвітнього навчального закладу це одне і теж, чи різні види управлінської діяльності?

Безумовно, одне і теж

Скоріше, так

Скоріше, ні

Безумовно, ні

Важко сказати

4. Чи згодні Ви з думкою, що результати моніторингу – це стимул підвищення якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу?

Повністю згодний

Згодний

Не знаю

Скоріше, ні

Зовсім не згодний

5. Як Ви вважаєте, які організаційні та науково-методичні заходи будуть дієвими для становлення системи моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу (вказіть не більше трьох)?

Проведення роз'яснювальної роботи щодо мети, завдань моніторингу якості освіти серед педагогів, управлінців, громадськості.

Підготовка фахівців-координаторів для проведення моніторингових досліджень.

Включення проблематики моніторингу якості освіти до навчальних та наукових програм.

Запровадити спецкурс «Моніторинг якості освіти» в інститутах післядипломної педагогічної освіти.

Розробка, написання, затвердження і видання навчальних посібників.

Висвітлення вітчизняного та міжнародного досвіду якості освіти в фахових виданнях, на науково-теоретичних, методично-практичних конференціях і семінарах.

Безпосереднє проведення моніторингових досліджень відповідно до державних, регіональних програм в освіті та з урахуванням місцевих проблем.

Створення моніторингових служб (центрів) відповідного рівня.

6. Які Ви бачите переваги моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу (вказіть не більше трьох)?

Моніторинг більш дієва і об'єктивна оцінка діяльності ЗНЗ, ніж традиційні перевірки.

- Моніторинг сприяє підвищенню якості загальної середньої освіти.
- Моніторинг сприяє своєчасної, об'єктивної і достовірної інформації щодо освітньої діяльності школи.
- Моніторинг сприяє створенню системи спостережень і педагогічних вимірювань; банку статистичних результатів з оцінювання навчальних досягнень учнів.
- Моніторинг сприяє створенню методики вивчення замовлення населення на освітні послуги та прогнозування розвитку системи загальної середньої освіти.
- Жодних переваг не бачу.
- Важко сказати.

Орієнтовний комплексний опитувальник

Вельмишановний (на) колего!

Переконливо просимо Вас відповісти на запропоновані нижче запитання. Надійність результатів дослідження залежить від точності та щирості Ваших відповідей. Анкета анонімна.

При заповненні анкети просимо уважно прочитати всі варіанти відповідей на запитання й підкреслити (обвести в коло) ті з них, які відповідають Вашому погляду (думці).

Шкала оцінювання:

4 – повністю задоволений;

3 – скоріше задоволений, чим не задоволений;

2 – скоріше не задоволений, чим задоволений;

1 – не задоволений;

0 – важко сказати що-небудь конкретне.

З/П	Зміст запитань	Навчальний заклад нового типу	ЗНЗ	Спец. Школи з поглибленим вивченням	Навчально-виховних комплексів	Школи обласного центру	Обласного підпорядкування	Школи районних центрів	Школи сільської місцевості
1.	Уявлення про моніторинг якості освіти: чітке уявлення про мету і зміст моніторингу якості освіти про об'єкти / суб'єкти моніторингу про функції моніторингу про принципи моніторингу про рівні здійснення моніторингу про нормативно-правове забезпечення моніторингу якості освіти про оцінку якості освітньої діяльності про технології моніторингових досліджень								
2.	З чим пов'язане виникнення ускладнень у готовності до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності загальноосвітнього навчального закладу: недостатністю необхідних знань недостатнім науково-методичним забезпеченням недостатнім рівнем кваліфікаційних умінь, навичок недостатнім рівнем підготовки у вузі недостатнім досвідом моніторингового дослідження								
3.	стандартним підходом до оцінки якості освітньої діяльності школи недосконалою організацією моніторингових досліджень За якими напрямками та проблемами								

	відчувається потреба в підготовці до здійснення моніторингових досліджень:								
	навчання на спеціальних курсах (з відривом від виробництва)								
	науково-методичне забезпечення моніторингу якості освіти								
	продукування соціально-педагогічних та діагностичних методик моніторингових досліджень								
	врахування індивідуальних особливостей керівників навчальних закладів								
	знання основ теорії інформації, кваліметрії, управління								
	вільна орієнтація в освітньо-педагогічному просторі, відборі, аналізі та узагальненні інформації								
4.	Педагогічні умови формування готовності до здійснення моніторингу:								
	визначення змісту підготовки фахівців								
	врахування специфіки підготовки до моніторингу								
	організація формування готовності до здійснення моніторингу на основі когнітивного, мотиваційного, операційного, особистісного компонентів								
	диференціація та інтеграція змісту та організаційних форм підготовки фахівців різних категорій до здійснення моніторингу								
5.	Педагогічні засади формування готовності до здійснення моніторингу								
	розробка планів, програм, змісту посібників, методичних рекомендацій								
	забезпечення змісту підготовки з врахуванням особливостей різних категорій фахівців								
	використання інноваційних технологій та інтерактивних методів формування готовності до здійснення моніторингу якості освітньої діяльності								
	конкретизація змісту навчальних курсів та спецкурсів; вибір найбільш доцільних організаційних форм та педагогічних технологій підготовки								

Орієнтовна факторно-критеріальна модель оцінювання організаційної діяльності
загальноосвітнього навчального закладу

Параметри	К.ваг.	Фактори	К.ваг.	Критерії I порядку	Кваг.	
1. Організація навчального процесу	0,25	Виконання нормативних вимог до організації навчального процесу	0,15	Облік та охоплення навчанням дітей, які проживають у мікрорайоні НЗ	0,5	
				Дотримання інструкції щодо переведення та випуску учнів	0,2	
				Індивідуальне навчання учнів	0,2	
				Дотримання мовного режиму	0,1	
		Формування мережі НЗ	0,1	Дотримання нормативності при комплектуванні класів	0,3	
				Забезпечення варіативності навчання (пробільність, спеціалізація, оптимальність формування варіативної складової навчального плану)	0,5	
				Формування мережі гуртків, платних груп тощо	0,2	
Режим роботи НЗ	0,1	Дотримання санітарно-гігієнічних вимог щодо організації навчального процесу (розклад занять, режим роботи НЗ)	0,5			
		Нормативне забезпечення режиму роботи (накази, графіки чергування, положення тощо)	0,4			
		Навчальний план НЗ	0,15	Структура навчального року, організація роботи на канікулах	0,1	
				Нормативність затвердження навчального плану	0,2	
				Орієнтація на стратегію розвитку навчального закладу	0,5	
				Забезпечення реалізації навчального плану (програми, підручники, кадри)	0,3	
		Розклад занять	0,1	Дотримання санітарно-гігієнічних та організаційно-педагогічних вимог до розкладу занять	0,6	
				Відповідність розкладу занять навчальному плану	0,2	

				Оптимальність розкладу занять факультативів, гуртків, платних груп	0,2	
		Форми та методи освітньої діяльності	0,1	Використання різноманітних форм організації навчального процесу (класно-урочна, індивідуальна, заочна, дистанційна тощо)	0,2	
				Орієнтація методики викладання предметів на самоосвітню і творчу діяльність учнів	0,4	
				Реалізація компетентнісного підходу в освіті	0,1	
				Використання сучасних методів навчання	0,2	
				Використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання	0,1	
				Позаурочна діяльність	0,1	Оптимальність системи позаурочної виховної роботи
			Оптимальність мережі гуртків, клубів, секцій тощо	0,3		
				Рівень діяльності органів учнівського самоврядування	0,2	
		Оцінювання результатів навчальної діяльності	0,1	Наявність системи оцінювання навчальних досягнень учнів (моніторинг якості освіти)	0,4	
				Контроль за нормативністю оцінювання учнів	0,4	
				Підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання	0,2	
		Профільне навчання	0,1	Дотримання нормативних документів (Концепції профільного навчання, навчального плану)	0,3	
				Оптимальність профілізації навчання (врахування потреб учнів, кадрової забезпеченості, методичної готовності)	0,4	
				Результативність профільного навчання (рівень навчальних досягнень з профільних предметів, розвитку відповідних компетентностей, успіхи у	0,3	

				творчій діяльності, продовження навчання у ВНЗ відповідного профілю)				
2. Організація роботи з персоналом	0,2	Кадрове забезпечення навчального закладу	0,1	Укомплектованість кадрами	0,3			
				Рівень кваліфікації персоналу	0,2			
				Дотримання законодавства про працю	0,3			
				Ведення документації щодо роботи з кадрами	0,1			
				Робота з кадровим резервом	0,1			
		Організація роботи з молодими вчителями	0,05		Система пошуку та відбору молодих спеціалістів	0,1		
					Адаптація молодих учителів до педагогічної праці	0,3		
					Навчання молодих учителів, наставництво	0,4		
					Рівень контролю та методичної допомоги	0,2		
		Організація підбору (набору) персоналу	0,05		Система пошуку кадрів, перспективне планування щодо набору персоналу	0,4		
						Залучення сумісників – наукових працівників – до роботи НЗ	0,3	
						Маркетингові засади в роботі з кадрами	0,3	
Розподіл функціональних обов'язків	0,05				Обґрунтованість розподілу обов'язків між заступниками директора	0,3		
				Доцільність використання посад лаборанта, секретаря	0,1			
				Оптимальність розподілу обов'язків між обслуговуючим персоналом НЗ	0,3			
				Обґрунтованість визначення обов'язків бібліотекаря, педагога-організатора, соціального педагога, практичного психолога	0,3			
		Посадові інструкції	0,1		Наявність усіх посадових інструкцій відповідно до штатного розпису	0,3		

				Дотримання структури інструкцій	0,2	
				Обґрунтованість змісту інструкцій, відповідність кваліфікаційним характеристикам, урахування специфіки навчального закладу	0,5	
		Розподіл педагогічного навантаження	0,1	Дотримання законодавчих норм	0,3	
				Педагогічна доцільність (обсяг навантаження, врахування кваліфікації, стану здоров'я, можливостей навчального плану та вимог навчальних програм)	0,5	
				Урахування потреб педагогів, батьків, учнів	0,2	
		Організація безперервної освіти педагогів	0,1	Наявність перспективного планування підвищення кваліфікації педагогів	0,2	
				Дотримання графіків проходження курсів, урахування термінів атестації підпрацівників	0,4	
				Результативність безперервної освіти педагогів	0,4	
		Організація внутрішньошкільної системи підвищення кваліфікації педагогів	0,15	Наявність системи науково-методичної роботи, нормативність забезпечення її діяльності	0,3	
				Дотримання принципу діагностичності в методичній роботі	0,1	
				Доцільність форм організації системи підвищення кваліфікації педагогів	0,2	
				Результативність системи внутрішньо-шкільної системи підвищення кваліфікації педагогів	0,4	
		Розвиток творчого потенціалу персоналу	0,1	Наявність та дієвість системи мотивації працівників на творчу діяльність	0,3	
				Створення умов для самореалізації персоналу	0,4	
				Наявність системи розвитку (формування) творчих здібностей педагогів	0,3	

		Організація роботи з формування соціально-психологічного клімату в колективі	0,03	Наявність заходів (системи дій) щодо розвитку позитивного соціально-психологічного клімату в колективі	0,4		
				Наявність системи запобігання конфліктам	0,3		
				Дієвість системи вирішення конфліктів, нормативність управлінських дій	0,3		
		Організація науково-дослідної роботи педагогів	0,02		Оптимальність організаційних структур щодо науково-дослідної роботи педагогів	0,3	
					Нормативність організації науково-дослідної роботи	0,3	
					Результативність (вплив на результати навчання та розвитку учнів, підвищення професійної компетентності педагогів, розвиток інноваційного середовища)	0,4	
		Організація роботи педагогічної ради (методичної ради)	0,05		Дотримання нормативних вимог щодо діяльності педагогічної ради	0,2	
					Оптимальність форм організації діяльності педагогічної ради	0,3	
					Результативність роботи педагогічної ради (вплив на рівень професійної компетентності педагогів)	0,5	
				Організація інструктивно-розпорядчої діяльності	0,1	Наявність системи нарад, інструктажів, засідань, її обґрунтованість і оптимальність	0,2
Оптимальність форм розпорядчої діяльності (накази, консультації, поради, розпорядження, інструктажі)	0,3						
Результативність (вплив на рівень організації діяльності колективу) та ефективність (оцінка витрачених ресурсів для досягнення мети)	0,5						
управління навч	0,25	Моделювання НЗ як	0,2	Статут навчального закладу	0,2		
				Організаційна структура НЗ	0,3		

		системи		Концепція, програма розвитку, перспективний план	0,5	
		Планування роботи НЗ	0,2	Нормативність	0,2	
				Системність	0,2	
				Узгодженість планів структурних підрозділів	0,3	
				Колегіальність процесу планування	0,3	\
		Організаційні зв'язки	0,1	Розподіл функціональних обов'язків	0,3	
				Наявність і якість положень про структурні підрозділи	0,4	
				Правила внутрішнього трудового розпорядку	0,2	
				Режим роботи НЗ	0,1	
		Інформаційне забезпечення управління	0,1	Якість системи зовнішньої та внутрішньої інформації	0,1	
				Рівень систематизації інформації	0,3	
				Горизонтальні та вертикальні, вхідні та висхідні потоки інформації	0,1	
				Якість шкільного документування	0,5	
		Аналіз діяльності НЗ	0,2	Системність та систематичність аналітичної діяльності	0,2	
				Використання сучасних методів аналізу	0,2	
				Результативність та ефективність аналізу	0,3	
				Наявність та обґрунтованість системи оцінки результатів роботи персоналу (критерії результативності, кваліметричну моделі тощо)	0,3	
		Демократизація управління	0,1	Залучення всіх учасників навчально-виховного процесу до планування діяльності НЗ	0,2	
				Діяльність ради НЗ, інших органів громадського управління та самоуправління	0,3	
				Колегіальність прийняття управлінських рішень	0,2	
				Стиль управління	0,2	
				Реалізація принципу громадського контролю за діяльністю НЗ	0,1	

		Робота персоналу	0,1	Робота адміністративного персоналу НЗ (режим роботи, графіки, розподіл праці)	0,4	
	Діяльність керівників структурних підрозділів (заступники директора, бібліотекар, психолог тощо)			0,4		
	Особиста праця керівника НЗ			0,2		